

Beslutningsforslag nr. B 184. Fremsat den 6. april 2001 af Anne Bastrup (SF), Jes Lunde (SF),
Ole Sohn (SF) og Villy Søvnald (SF)

Forslag til folketingsbeslutning

om forbedret forskning i arbejdsskader, erhvervssygdomme m.v.

Folketinget opfordrer regeringen til inden 1. januar 2002 at fremsætte lovforslag om forbedret forskning i arbejdsskader, erhvervssygdomme m.v. med det formål at sikre systematisk videnopbygning vedrørende arbejdsrelaterede årsager til skader, erhvervssygdomme m.v.

Bemærkninger til forslaget

Lov om sikring mod følger af arbejdsskade tillader kun anerkendelse af arbejdsskader, herunder erhvervssygdomme, hvor der foreligger en klar og dokumenteret årsagssammenhæng mellem forhold knyttet til arbejdet og den pågældende lidelse/skade. Derfor er adgangen til erstatning m.v. for personer omfattet af loven afhængig af den til enhver tid foreliggende viden vedrørende arbejdsrelaterede årsager til skader, erhvervssygdomme m.v. Er der ikke forsket i sammenhænge, eller er årsagssammenhængen ikke umiddelbart åbenlys og uomtvistelig, kan den, der kommer til skade på sit arbejde, ikke få erstatning. Som lønmodtager er mulighederne for at få erstatning for arbejdsskader derfor afhængig af, om der er forsket tilstrækkeligt i arbejdsmiljøet inden for det område, hvor man arbejder.

De sidste 25 års arbejdsmiljøudvikling sætter denne afhængighed af arbejdsmiljøforskningen i et særligt relief. Man er blevet bedre til at bekæmpe de »gamle« arbejdsmiljøproblemer som »røg, støj og møg«. Men samtidig er der kommet en række nye ting, der giver nedslidning: museskader, dårligt psykisk arbejdsmiljø, nye typer EGA (ensidigt gentaget arbejde) osv. Der er sket en så stor stigning i disse nye problemer, at den samlede mængde arbejdsmiljøproblemer desværre må siges at være nogenlunde uændret.

Denne udvikling skal sammenholdes med en udvikling i arbejdsmiljø- og arbejdsskedeforskningen, hvor der af indlysende grunde vil være en tendens til, at der foreligger mest og bedst forskning i de »gamle« problemer.

Vi står derfor i en situation med relativ vækst i arbejdsbetingede skader og sygdomme inden for forskningsmæssigt dårligt eller underbelyste områder. Det er en udvikling, der – alt andet lige – vil føre til, at stadig færre kan få anerkendt deres arbejdsbetingede skader og sygdomme på grund af utilstrækkelig dokumentation.

Problemet er tredobbelt:

1. Nye arbejdsmiljøproblemer tackles dårligt.

2. Arbejdsskadesystemet ved for lidt om arbejdsmæssige belastningers betydning for de nye typer arbejdsskader og -sygdomme.
3. Arbejdsskadelovgivningen stiller meget strenge videnskabelige dokumentationskrav for bl.a. erhvervssygdomme.

Accepteres en udvikling, hvor disse 3 problemer ikke løses, risikerer man en fremtid, hvor en stadig mindre procentdel får den erstatning, de bør have. Det er politisk helt uacceptabelt. Derfor bør der snarest gøres noget for at ændre dette.

Dette beslutningsforslag sigter alene på at løse problem nr. 2, den utilstrækkelige og usystematiske forskning i arbejdsskader.

Her er der brug for:

- En systematisk arbejdsmiljøforskning, der bygger på et strategisk forskningsprogram og stabile forskningsmiljøer.
- Som led heri en målrettet forskning på de nye arbejdsskadeområder, så vi hurtigt kan få viden og vished, der kan give folk den erstatning, de har brug for.
- Et langt mere aktivt input fra Arbejdsskadestyrelsen om, hvor der er behov for forskning.
- En mere åben og systematisk brug af Arbejdsskadestyrelsens statistikregister i forbindelse med prioritering og gennemførelse af en sådan forskning.

I dag eksisterer der ikke en systematisk arbejdsskade-forskning. Lov om sikring mod følger af arbejdsskade rummer ingen bestemmelser om forskning i arbejdsskader, erhvervssygdomme m.v. Selv om det således er åbenlyst, at både lønmodtagerne og Arbejdsskadestyrelsen har et stort behov for, at der gennemføres forskning i arbejdsskadeårsager, har Arbejdsskadestyrelsen i dag ikke nogen egen forskningspolitik. Men Arbejdsskadestyrelsen er i den seneste interesseundersøgelse blevet opfordret til at initiere forskning i sammenhænge mellem arbejdsmæssige belastninger og skader/sygdomme.

Arbejdsskadestyrelsens sagsbehandling rummer en række oplagte muligheder for at pege på områder, der lider af manglende eller utilstrækkelig forskning. Men

alligevel rummer Lov om sikring mod følger af arbejdsskade ingen bestemmelser om, at Arbejdsskadestyrelsen skal oparbejde sådanne indstillinger eller lignende. Tilsvarende rummer Lov om sikring mod følger af arbejdsskade ingen forpligtelse for Arbejdsskadestyrelsen til af egen drift at holde sig orienteret om forskningen inden for forskellige arbejdsskaderrelevante områder, stå i kontakt med relevante danske forskningsmiljøer, etc. for med udgangspunkt heri og i egne sagsbehandlingserfaringer at kunne fremkomme med forskningsønsker og -indstillinger.

Arbejdsskadestyrelsens regelgrundlag lægger i det hele taget slet ikke op til nogen form for forpligtelse til at yde en forebyggende indsats. F.eks. er styrelsen ikke i dag forpligtet til at nyttig- og synliggøre den viden og de forskningsmuligheder, der ligger i styrelsens statistikregister, over for forskere, branchearbejdsmiljøråd og andre arbejdsmiljøforebyggende interessenter.

Der eksisterer heller ikke andre steder i dansk lovgivning bestemmelser, der sikrer, at der foregår en arbejdsmiljøforskning med det formål at sikre systematisk vidensopbygning vedrørende arbejdsrelaterede årsager til skader, erhvervs sygdomme m.v.

Ifølge arbejdsmiljølovens § 68 tilvejebringes der midler til bl.a. forskning. Men denne forskning er underlagt et andet overordnet formål end at sikre systematisk vidensopbygning vedrørende arbejdsrelaterede årsager til skader, erhvervs sygdomme m.v. Formålet med den forskning, der iværksættes med hjemmel i arbejdsmiljølovens § 68, er at bidrage til gennemførelse af Arbejdsmiljørådets tværgående aktiviteter og branchearbejdsmiljørådenes indsats, jf. arbejdsmiljølovens §§ 66 og 66 a.

Herudover står Arbejdsministeriet for arbejdsmiljøforskning i form af dels bevilling til Arbejdsmiljøinstituttet (AMI) og dels til diverse enkeltprojekter. Hertil kommer projekter, der aftales mellem satspuljepartierne og administreres via Arbejdsministeriet.

Herudover foregår der forskning i arbejdsmiljø en række forskellige steder, herunder forskning, som Socialministeriet og Arbejdsskadestyrelsen er involveret i:

Arbejdsministeriets udvalg om arbejdsmiljøforskning har analyseret den eksisterende arbejdsmiljøforskning og peget på, at der er et stort behov for et strategisk forskningsprogram på arbejdsmiljøområdet, hvori bl.a. arbejdsskadeforskning bør indgå.

Forslagsstillerne støtter denne indstilling og ønsker med beslutningsforslaget at sikre, at den ovenfor beskrevne arbejdsskadeforskning kommer til at indgå heri. Dette kan ifølge forslagsstillerne ske ved,

- at dette eksplicit indgår i formålet for et strategisk forskningsprogram om arbejdsmiljø,
- at der skaffes midler til at etablere et sådant arbejdsmiljøforskningsmiljø,
- at Arbejdsskadestyrelsen indgår med en repræsentant i et eventuelt strategisk forskningsudvalg,
- at Arbejdsskadestyrelsen forpligtes til at holde sig orienteret om forskningen inden for forskellige arbejdsskaderrelevante områder, stå i kontakt med relevante danske forskningsmiljøer, etc. for med udgangspunkt heri og i egne sagsbehandlingserfaringer at kunne fremkomme med forskningsønsker og -indstillinger vedrørende arbejdsskadeområdet, og
- at det sikres, at Arbejdsskadestyrelsens statistikregister kan udnyttes som en del af vidensgrundlaget for såvel forskning som praktisk brancheret forebyggelsesarbejde.

Skriftlig fremsættelse

Anne Bastrup (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om forbedret forskning i arbejdsskader, erhvervs sygdomme m.v.

(Beslutningsforslag nr. B 184).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.